

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

11. září 2019*

„Řízení o předběžné otázce – Zásady unijního práva – Procesní autonomie – Zásady rovnocennosti a efektivity – Zásada právní jistoty – Překážka věci rozsouzené – Vrácení daní vybraných v členském státě v rozporu s unijním právem – Konečné soudní rozhodnutí ukládající povinnost zaplatit daň neslučitelnou s unijním právem – Návrh na obnovu řízení proti takovému soudnímu rozhodnutí – Lhůta pro podání tohoto návrhu“

Ve věci C-676/17,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Curtea de Apel Ploiești (odvolací soud v Ploješti, Rumunsko) ze dne 5. října 2017, došlým Soudnímu dvoru dne 1. prosince 2017, v řízení

Oana Mădălina Călin

proti

Directia Regională a Finanțelor Publice Ploiești – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Dâmbovița,

Statul Român – Ministerul Finanțelor Publice,

Administrația Fondului pentru Mediu,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení M. Vilaras, předseda senátu, K. Jürimäe (zpravodajka), D. Šváby, S. Rodin a N. Piçarra, soudci,

generální advokát: M. Bobek,

vedoucí soudní kanceláře: R. Șereș, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 28. listopadu 2018,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za rumunskou vládu původně R.H. Raduem, jakož i C.-M. Florescu a R.I. Hațieganu, jako zmocněnci, poté C.-R. Canțărem, jakož i C.-M. Florescu a R.I. Hațieganu, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi A. Armenia a C. Perrin, jako zmocněnkyněmi,

* Jednací jazyk: rumunština.

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 5. února 2019,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 4 odst. 3 SFEU, článku 110 SFEU, článků 17, 20, 21 a 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), jakož i zásad loajální spolupráce, rovnocennosti, efektivity a právní jistoty.
- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi Oanou Mădălinou Călin na jedné straně a Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Ploiești – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Dâmbovița (krajské generální ředitelství veřejných financí v Ploješti – správa veřejných financí pro okres Dâmbovița, Rumunsko), Statul Român – Ministerul Finanțelor Publice (rumunský stát – ministerstvo veřejných financí) a Administrația Fondului pentru Mediu (Správa fondu životního prostředí, Rumunsko) na straně druhé ve věci návrhu na obnovu řízení proti konečnému soudnímu rozhodnutí, kterým byl prohlášen za nepřípustný z důvodu opožděného podání návrh na obnovu řízení podaný proti jinému konečnému soudnímu rozhodnutí, jímž byla O. M. Călin uložena povinnost zaplatit ekologickou daň, o které bylo později rozhodnuto, že je v rozporu s unijním právem.

Právní rámec

- 3 Článek 21 Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (zákon č. 554/2004, soudní řád správní), ze dne 2. prosince 2004 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 1154 ze dne 7. prosince 2004), nadepsaný „Mimořádné opravné prostředky“, stanovil:

„(1) Proti konečným a pravomocným rozhodnutím vydaným orgány, které rozhodují ve správních sporech, lze podat opravné prostředky stanovené občanským soudním řádem.

(2) Vedle důvodů stanovených v občanském soudním řádu je důvodem pro obnovu řízení rozpor konečných a pravomocných rozsudků se zásadou přednosti [unijního] práva upravenou v čl. 148 odst. 2 ve spojení s čl. 20 odst. 2 rumunské ústavy, ve znění pozdějších předpisů. Návrh na obnovu řízení se podává do 15 dnů od doručení, ke kterému dojde, odlišně od pravidla obsaženého v čl. 17 odst. 3, na řádně odůvodněnou žádost dotčeného účastníka řízení do 15 dnů od vynesení rozsudku. O návrhu na obnovu řízení se rozhodne bezodkladně a přednostně do 60 dnů od jeho podání.“

- 4 Ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že čl. 21 odst. 2 druhá věta zákona č. 554/2004 byl nálezem Curtea Constituțională (Ústavní soud, Rumunsko) č. 1609/2010 ze dne 9. prosince 2010 prohlášen za protiústavní.
- 5 Předkládající soud uvádí, že právní účinky mají nadále jen první a třetí věta čl. 21 odst. 2 zákona č. 554/2004. Naproti tomu druhá věta tohoto ustanovení týkající se lhůty pro podání návrhu na obnovu řízení již takové účinky nevyvolává.
- 6 V rozsudku č. 45/2016 ze dne 12. prosince 2016, zveřejněném v *Monitorul Oficial al României* dne 23. května 2017, rozhodl Inalta Curte de Casație și Justiție (Nejvyšší kasační soud, Rumunsko), že lhůta pro podání návrhu na obnovu řízení podle čl. 21 odst. 2 zákona č. 554/2004 činí jeden měsíc ode dne doručení konečného rozsudku, který je předmětem obnovy řízení.

- 7 Článek 509 odst. 1 Codul de procedură civilă (občanský soudní řád), nadepsaný „Předmět a důvody obnovy řízení“, stanoví:

„(1) Návrh na obnovu řízení proti rozhodnutí vydanému na základě [...] nebo uvádějícímu jako základ [...], lze podat tehdy, jestliže:

[...]

11. poté, co rozhodnutí nabylo právní moci, Curtea Constituțională (Ústavní soud) rozhodl o námitce vznesené v tomto případě a prohlásil ustanovení, jehož se tato námitka týká, za protiústavní.“

- 8 Článek 511 odst. 3 občanského soudního řádu, nadepsaný „Lhůta pro podání návrhu“, stanoví:

„Pokud jde o důvody uvedené v čl. 509 odst. 1 bodech 10 a 11, je lhůta pro podání návrhu tři měsíce ode dne zveřejnění rozsudku Evropského soudu pro lidská práva nebo nálezu Curtea Constituțională (Ústavní soud) v části 1 *Monitorul Oficial al României*.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 9 Dne 12. dubna 2013 nabyla O. M. Călin, rumunská státní příslušnice, ojeté motorové vozidlo pocházející z Německa. Serviciul Public Comunitar Regim Permisi de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor Târgoviște (úřad pro řídičské průkazy a registraci vozidel v Târgoviște, Rumunsko) podmínil registraci tohoto vozidla v Rumunsku zaplacením ekologické daně z motorových vozidel ve výši 968 rumunských lei (RON) (přibližně 207 eur). Oana Mădălina Călin tuto částku zaplatila.
- 10 Oana Mădălina Călin podala k Tribunalul Dâmbovița – Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal (soud prvního stupně v Dâmbovița, druhý občanskoprávní senát pro správní a daňové záležitosti, Rumunsko) žalobu, v níž se domáhala vrácení této částky z důvodu, že uložení takové ekologické daně je neslučitelné s unijním právem.
- 11 Rozsudkem ze dne 15. května 2014 tento soud žalobu zamítl.
- 12 Dne 28. dubna 2015 podala O. M. Călin k uvedenému soudu první návrh na obnovu řízení proti tomuto rozsudku, přičemž se dovolávala rozsudku ze dne 14. dubna 2015, Manea (C-76/14, EU:C:2015:216), v němž měl Soudní dvůr za to, že tato ekologická daň byla zavedena v rozporu s unijním právem. Tento návrh na obnovu řízení byl zamítnut rozsudkem ze dne 16. června 2015.
- 13 Dne 17. srpna 2016 podala O. M. Călin druhý návrh na obnovu řízení proti rozsudku ze dne 15. května 2014 k Tribunalul Dâmbovița – Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal (soud prvního stupně v Dâmbovița, druhý občanskoprávní senát pro správní a daňové záležitosti). Tento návrh na obnovu řízení byl založen na rozsudku ze dne 9. června 2016, Budișan (C-586/14, EU:C:2016:421), jakož i na čl. 21 odst. 2 zákona č. 554/2004, který měl umožnit obnovu řízení v případě konečných rozhodnutí vydaných v rozporu s unijním právem. Uvedený soud rozsudkem ze dne 11. října 2016 vyhověl tomuto návrhu na obnovu řízení a nařídil vrácení ekologické daně, včetně úroků.
- 14 Krajské generální ředitelství veřejných financí v Plojești – správa veřejných financí pro okres Dâmbovița podala proti tomuto rozsudku odvolání k Curtea de Apel Ploiești (odvolací soud v Plojești, Rumunsko).
- 15 Tento soud rozsudkem ze dne 16. ledna 2017 zrušil rozsudek Tribunalul Dâmbovița – Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal (soud prvního stupně v Dâmbovița, druhý občanskoprávní senát pro správní a daňové záležitosti) ze dne 11. října 2016, přičemž měl za to, že druhý návrh na obnovu řízení byl podán po uplynutí lhůty jednoho měsíce, která začíná běžet ode dne

doručení konečného rozhodnutí, jež je předmětem obnovy řízení. Tuto lhůtu, která vyplývá z rozsudku č. 45/2016, musí podle něj uplatňovat všechny rumunské soudy ode dne zveřejnění tohoto rozsudku v *Monitorul Oficial al României*. Rozsudek, který byl předmětem návrhu na obnovu řízení, byl přitom doručen O. M. Călin dne 26. května 2014, zatímco návrh na obnovu řízení byl podán dne 17. srpna 2016.

- 16 Předmětem sporu v původním řízení je návrh na obnovu řízení proti rozsudku ze dne 16. ledna 2017, který podala O. M. Călin k předkládajícímu soudu. Tento návrh je založen na porušení zásady zákazu retroaktivity zákona vzhledem k tomu, že rozsudek ze dne 9. června 2016, Budişan (C-586/14, EU:C:2016:421), byl vyneseno poté, co vnitrostátní rozhodnutí, proti němuž je obnova řízení navrhována, nabylo právní moci. Uvedený návrh se kromě toho opírá o skutečnost, že Curtea de Apel Ploieşti (odvolací soud v Ploješti) porušil zásadu loajální spolupráce zaručenou v čl. 4 odst. 3 SFEU.
- 17 V tomto kontextu má předkládající soud pochybnosti o slučitelnosti rozsudku č. 45/2016 se zásadou právní jistoty a zásadou loajální spolupráce, jakož i se zásadami rovnocennosti a efektivit.
- 18 Předkládající soud v tomto ohledu zdůrazňuje, že okolnosti sporu v původním řízení jsou odlišné od okolností ve věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 6. října 2015, Târşia (C-69/14, EU:C:2015:662), v němž měl Soudní dvůr za to, že unijní právo nebrání neexistenci obnovy řízení v případě konečného soudního rozhodnutí, pokud se ukáže, že toto rozhodnutí je neslučitelné s výkladem unijního práva. Předkládající soud totiž uvádí, že na rozdíl od uvedené věci existuje ve věci v původním řízení možnost dosáhnout obnovy řízení v případě vnitrostátního konečného soudního rozhodnutí vydaného v rozporu s unijním právem.
- 19 Tento soud připomíná, že pokud neexistuje unijní právní úprava v oblasti vrácení neoprávněně vybraných vnitrostátních daní, je na každém členském státě, aby na základě zásady procesní autonomie členských států upravil procesní pravidla upravující soudní řízení určená k zajištění ochrany práv, která daňovým poplatníkům vyplývají z unijního práva. Tato procesní pravidla by však podle tohoto soudu měla být vždy v souladu se zásadou loajální spolupráce, zásadami rovnocennosti a efektivit, jakož i zásadou právní jistoty.
- 20 Předkládající soud uvádí, že v projednávaném případě nestanovil čl. 21 odst. 2 zákona č. 554/2004 žádnou lhůtu pro podání návrhu na obnovu řízení, přičemž tato lhůta vyplynula až z rozsudku č. 45/2016.
- 21 Předkládající soud však uvádí, že důsledkem uplatnění uvedené lhůty by byla nemožnost vrátit O. M. Călin daň vybranou v rozporu s unijním právem. Oana Mădălina Călin totiž nemá k dispozici žádný jiný procesní prostředek k dosažení vrácení této daně.
- 22 Za těchto podmínek se předkládající soud rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Mohou být čl. 4 odst. 3 SEU, který se týká zásady loajální spolupráce, články 17, 20, 21 a 47 [Listiny], článek 110 SFEU, zásada právní jistoty, jakož i zásady rovnocennosti a efektivit, které vyplývají ze zásady procesní autonomie, vykládány v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je čl. 21 odst. 2 [zákona č. 554/2004], jak byl vyložen rozsudkem [č. 45/2016], podle níž činí lhůta pro podání návrhu na obnovu řízení na základě čl. 21 odst. 2 zákona [č. 554/2004] jeden měsíc a začíná běžet ode dne doručení konečného rozsudku, proti němuž je obnova řízení navrhována?“

K předběžné otázce

- 23 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda unijní právo, konkrétně zásady rovnocennosti a efektivity, musí být vykládáno v tom smyslu, že brání takovému vnitrostátnímu právnímu ustanovení, které – tak jak je vykládáno rozsudkem vnitrostátního soudu – stanoví lhůtu jednoho měsíce pro podání návrhu na obnovu řízení proti konečnému soudnímu rozhodnutí vydanému v rozporu s unijním právem, jež začíná běžet ode dne doručení rozhodnutí, proti němuž je obnova řízení navrhována.
- 24 Úvodem je třeba konstatovat, že ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že O. M. Călin byla uložena povinnost zaplatit ekologickou daň z motorových vozidel, kdežto v rozsudku ze dne 9. června 2016, Budişan (C-586/14, EU:C:2016:421) Soudní dvůr rozhodl, že článek 110 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové dani, jako je tato ekologická daň.
- 25 V tomto ohledu podle ustálené judikatury platí, že nárok na vrácení daní vybraných v členském státě v rozporu s pravidly unijního práva je důsledkem a doplňkem práv přiznaných jednotlivcům ustanoveními unijního práva zakazujícími takovéto daně, jak je vyložil Soudní dvůr. Členské státy tedy v zásadě musí vrátit daně vybrané v rozporu s unijním právem (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 9. listopadu 1983, San Giorgio, 199/82, EU:C:1983:318, bod 12; ze dne 19. července 2012, Littlewoods Retail a další, C-591/10, EU:C:2012:478, bod 24, jakož i ze dne 6. října 2015, Târşia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 24).
- 26 Je však třeba připomenout význam zásady překážky věci rozsouzené jak v unijním právním řádu, tak ve vnitrostátních právních řádech. Za účelem zajištění stability práva a právních vztahů i řádného výkonu spravedlnosti je totiž důležité, aby soudní rozhodnutí, která se po vyčerpání možných procesních prostředků nebo po uplynutí lhůt stanovených pro tyto procesní prostředky stala konečnými, již nemohla být zpochybněna (rozsudky ze dne 10. července 2014, Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067, bod 58; ze dne 6. října 2015, Târşia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 28, a ze dne 29. července 2019, Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe, C-620/17, EU:C:2019:630, bod 54).
- 27 Unijní právo tudíž nenutí vnitrostátní soud k tomu, aby nepoužil vnitrostátní procesní pravidla, která se soudním rozhodnutím spojují překážku věci pravomocně rozsouzené, třebaže by jejich nepoužití umožnilo napravit vnitrostátní stav neslučitelný s tímto právem (rozsudky ze dne 10. července 2014, Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067, bod 59; ze dne 6. října 2015, Târşia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 29, a ze dne 29. července 2019, Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe, C-620/17, EU:C:2019:630, bod 55).
- 28 Soudní dvůr totiž rozhodl, že unijní právo nevyžaduje, aby vnitrostátní soudní orgán musel ze zásady pozměnit své rozhodnutí zakládající překážku věci pravomocně rozsouzené tak, aby zohledňovalo výklad relevantního ustanovení tohoto práva, který podal Soudní dvůr (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 10. července 2014, Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067, bod 60; ze dne 6. října 2015, Târşia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 38, a ze dne 29. července 2019, Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe, C-620/17, EU:C:2019:630, bod 56).
- 29 Naproti tomu pokud použitelná vnitrostátní procesní pravidla dávají za určitých podmínek vnitrostátnímu soudu možnost, aby pozměnil rozhodnutí zakládající překážku věci pravomocně rozsouzené tak, aby byl vzniklý stav slučitelný s vnitrostátním právem, musí být tato možnost v souladu se zásadami rovnocennosti a efektivity využita, jsou-li tyto podmínky splněny, k tomu, aby byl obnoven soulad dotčeného stavu s unijním právem (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 10. července 2014, Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067, bod 62; ze dne 6. října 2015, Târşia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 30, a ze dne 29. července 2019, Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe, C-620/17, EU:C:2019:630, bod 60).

- 30 Podle zásady loajální spolupráce zakotvené v čl. 4 odst. 3 SEU totiž nesmějí být procesní pravidla, která se použijí na procesní prostředky určená k zajištění ochrany práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, méně příznivá než ta, která se vztahují na podobné procesní prostředky vnitrostátní povahy (zásada rovnocennosti), a nesmějí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných unijním právním řádem (zásada efektivity) (rozsudek ze dne 24. října 2018, XC a další, C-234/17, EU:C:2018:853, bod 22 a citovaná judikatura).
- 31 Dodržování uvedených požadavků musí být analyzováno s ohledem na postavení daných pravidel v řízení jako celku, na průběh řízení a zvláštnosti těchto pravidel před jednotlivými vnitrostátními orgány (rozsudky ze dne 27. června 2013, Agrokonsulting-04, C-93/12, EU:C:2013:432, bod 38 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 24. října 2018, XC a další, C-234/17, EU:C:2018:853, bod 24).
- 32 Z informací, které má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá v projednávaném případě, že rumunské právo poskytuje opravný prostředek umožňující navrhnout obnovu řízení v případě konečných soudních rozhodnutí, u nichž se ukáže, že jsou v rozporu s unijním právem. Z údajů poskytnutých předkládajícím soudem vyplývá, že tento návrh na obnovu řízení musí být podán ve lhůtě jednoho měsíce, která začíná běžet ode dne doručení soudního rozhodnutí, proti němuž je obnova řízení navrhována. Uvedená lhůta vyplývá podle předkládajícího soudu z rozsudku č. 45/2016, který se týká výkladu a použití čl. 21 odst. 2 zákona č. 554/2004.
- 33 Je tudíž třeba posoudit, zda je taková lhůta v souladu se zásadami rovnocennosti a efektivity.

K zásadě rovnocennosti

- 34 Jak bylo připomenuto v bodě 30 tohoto rozsudku, zásada rovnocennosti brání tomu, aby členský stát stanovil pro návrhy k zajištění ochrany práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, méně příznivá procesní pravidla, než jsou ta, která platí pro podobné procesní prostředky vnitrostátní povahy.
- 35 Je tudíž třeba ověřit, zda návrh na obnovu řízení, o který se jedná ve věci v původním řízení, může být považován za návrh, který je podobný návrhu založenému na porušení vnitrostátního práva, se zřetelem k předmětu, důvodu a základním prvkům těchto návrhů (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 27. června 2013, Agrokonsulting-04, C-93/12, EU:C:2013:432, bod 39, a ze dne 24. října 2018, XC a další, C-234/17, EU:C:2018:853, bod 27).
- 36 Jak v tomto ohledu v podstatě uvedl generální advokát v bodě 55 svého stanoviska, předkládající soud neuvádí v odůvodnění své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, zda existuje návrh na obnovu řízení založený na porušení vnitrostátního práva, který by mohl být považován za návrh, který je podobný návrhu, o který se jedná ve věci v původním řízení.
- 37 Komise naproti tomu tvrdí, že návrh na obnovu řízení proti konečnému soudnímu rozhodnutí porušujícímu unijní právo, který je upraven v čl. 21 odst. 2 zákona č. 554/2004, je podobný návrhu upravenému v čl. 509 odst. 1 bodě 11 občanského soudního řádu, který stanoví možnost podat návrh na obnovu řízení proti soudnímu rozhodnutí, jestliže poté, co rozhodnutí nabylo právní moci, Curtea Constituțională (Ústavní soud) rozhodl o námitce protiústavnosti vznesené v této věci a prohlásil ustanovení, jehož se tato námitka týká, za protiústavní.
- 38 Komise má přitom za to, že zásada rovnocennosti nebyla v projednávaném případě dodržena, jelikož procesní pravidla uplatnitelná na návrhy založené na čl. 509 odst. 1 bodě 11 občanského soudního řádu jsou příznivější než procesní pravidla uplatnitelná na návrhy na obnovu řízení podané na základě čl. 21 odst. 2 zákona č. 554/2004. Komise totiž tvrdí, že zatímco první návrh může být podán ve lhůtě

tří měsíců ode dne zveřejnění nálezu Curtea Constituțională (Ústavní soud), kterým bylo zjištěno, že vnitrostátní ustanovení je protiústavní, druhý návrh musí být podán ve lhůtě jednoho měsíce ode dne doručení rozhodnutí, proti němuž je obnova řízení navrhována.

- 39 Avšak jak uvedl generální advokát v bodech 71 a 77 svého stanoviska, v rámci čl. 509 odst. 1 bodu 11 občanského soudního řádu umožňuje nálezu Curtea Constituțională (Ústavní soud), kterým bylo zjištěno, že vnitrostátní ustanovení je protiústavní, přezkoumat jen konečné soudní rozhodnutí přijaté v řízení, v němž účastníci řízení vznesli námitku protiústavnosti vnitrostátního ustanovení, zatímco čl. 21 odst. 2 zákona č. 554/2004 umožňuje přezkoumat jakékoli konečné soudní rozhodnutí vydané v rozporu s unijním právem.
- 40 Vzhledem k tomu, že Soudní dvůr nemá konkrétní informace týkající se posledně uvedeného aspektu, ovšem nemůže rozhodnout o tom, zda návrh na obnovu řízení zavedený čl. 21 odst. 2 zákona č. 554/2004 je podobný návrhu upravenému čl. 509 odst. 1 bodem 11 občanského soudního řádu či nikoli, a tudíž zda požadavky vyplývající ze zásady rovnocennosti jsou v projednávaném případě dodrženy.
- 41 Za těchto podmínek je na předkládajícím soudu, aby ve světle judikatury uvedené v bodě 30 tohoto rozsudku ověřil, zda byla ve věci v původním řízení dodržena zásada rovnocennosti, přičemž je třeba připomenout, že tento soud má nadále možnost podat novou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, až bude schopen poskytnout Soudnímu dvoru veškeré informace, které Soudnímu dvoru umožní rozhodnout o otázce dodržení zásady rovnocennosti (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 12. května 2016, Security Service a další, C-692/15 až C-694/15, EU:C:2016:344, bod 30, jakož i citovaná judikatura).

K zásadě efektivit

- 42 Pokud jde o zásadu efektivit, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že je třeba každý případ, ve kterém vystává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje uplatnění unijního práva, posuzovat s přihlédnutím k úloze tohoto ustanovení v celém řízení, průběhu řízení a zvláštnostem řízení před různými vnitrostátními orgány. Z tohoto hlediska je třeba případně zohlednit zejména ochranu práva na obhajobu, zásadu právní jistoty a řádný průběh řízení (rozsudky ze dne 14. června 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, bod 49; ze dne 22. února 2018, INEOS Köln, C-572/16, EU:C:2018:100, bod 44, jakož i ze dne 24. října 2018, XC a další, C-234/17, EU:C:2018:853, bod 49).
- 43 Pokud jde konkrétně o prekluzivní lhůty, Soudní dvůr rozhodl, že stanovení přiměřených prekluzivních lhůt v zájmu právní jistoty je v souladu se zásadou efektivit (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 16. prosince 1976, Rewe-Zentralfinanz a Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, bod 5; ze dne 10. července 1997, Palmisani, C-261/95, EU:C:1997:351, bod 28; ze dne 29. října 2015, BBVA, C-8/14, EU:C:2015:731, bod 28, jakož i ze dne 22. února 2018, INEOS Köln, C-572/16, EU:C:2018:100, bod 47).
- 44 Jak vyplývá z písemností obsažených ve spise, který má k dispozici Soudní dvůr, Curtea de Apel Ploiești (odvolací soud v Ploješti) měl v souladu s rozsudkem č. 45/2016 za to, že druhý návrh na obnovu řízení O. M. Călin byl podán opožděně. Podle tohoto rozsudku činila lhůta k podání návrhu na obnovu řízení jeden měsíc ode dne, kdy byl rozsudek ze dne 15. května 2014, proti němuž je obnova řízení navrhována, doručen O. M. Călin.
- 45 Je tudíž třeba ověřit, zda je přiměřená taková lhůta, po jejímž uplynutí jednotlivci již nemůže podat návrh na obnovu řízení proti konečnému soudnímu rozhodnutí vydanému v rozporu s unijním právem.

- 46 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že lhůtu jednoho měsíce k podání takového návrhu na obnovu řízení proti konečnému soudnímu rozhodnutí, který je podle nadpisu článku 21 zákona č. 554/2004 „mimořádným“ opravným prostředkem, nelze samu o sobě kritizovat.
- 47 Prekluzivní lhůta k podání návrhu na obnovu řízení je totiž přiměřená v tom smyslu, že umožňuje jednotlivci vyhodnotit, zda existují důvody pro podání návrhu na obnovu řízení proti konečnému soudnímu rozhodnutí, a případně připravit návrh na obnovu řízení proti tomuto rozhodnutí. V tomto ohledu je třeba uvést, že v projednávané věci nebylo nijak tvrzeno, že lhůta jednoho měsíce stanovená za tímto účelem je nepřiměřená (obdobně viz rozsudek ze dne 6. října 2009, *Asturcom Telecomunicaciones*, C-40/08, EU:C:2009:615, bod 44).
- 48 Kromě toho je třeba uvést, že lhůta pro podání návrhu na obnovu řízení, o který se jedná ve věci v původním řízení, začíná běžet ode dne doručení dotčeného konečného soudního rozhodnutí účastníkům řízení. Účastníci řízení se tedy nemohli dostat do situace, kdy by tato lhůta uplynula, aniž by jim bylo známo konečné soudní rozhodnutí (obdobně viz rozsudek ze dne 6. října 2009, *Asturcom Telecomunicaciones*, C-40/08, EU:C:2009:615, bod 45).
- 49 Za těchto podmínek se nejeví, že by lhůta pro podání návrhu na obnovu řízení, o kterou se jedná ve věci v původním řízení, mohla jako taková v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat podání návrhu na obnovu řízení proti konečnému soudnímu rozhodnutí.
- 50 Pokud jde o pravidla týkající se uplatnění této lhůty, je třeba připomenout, že logickým důsledkem zásady právní jistoty je zásada ochrany legitimního očekávání, a zásada právní jistoty vyžaduje, aby právní pravidla byla jasná a přesná a jejich uplatnění bylo pro jednotlivce předvídatelné (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. února 1996, *Duff a další*, C-63/93, EU:C:1996:51, bod 20; ze dne 10. září 2009, *Plantanol*, C-201/08, EU:C:2009:539, bod 46, jakož i ze dne 11. června 2015, *Berlington Hungary a další*, C-98/14, EU:C:2015:386, bod 77).
- 51 Z předkládacího rozhodnutí však vyplývá, že lhůta jednoho měsíce pro podání návrhu na obnovu řízení byla stanovena v rozsudku č. 45/2016, kterým se rumunské soudy musí řídit od jeho zveřejnění v *Monitorul Oficial al României*. Jak vyplývá z písemných odpovědí účastníků řízení na otázku Soudního dvora, i když byl tento rozsudek vyhlášen dne 12. prosince 2016, byl zveřejněn v *Monitorul Oficial al României* až dne 23. května 2017.
- 52 Rozsudek č. 45/2016 nebyl tedy ještě zveřejněn v *Monitorul Oficial al României*, když O. M. Călin dne 17. srpna 2016 podala druhý návrh na obnovu řízení.
- 53 Vzhledem k výše uvedenému se jeví, že s výhradou ověření, která musí provést předkládající soud, Curtea de Apel Ploiești (odvolací soud v Ploješti) uplatnil lhůtu stanovenou v rozsudku č. 45/2016 k tomu, aby určil, že druhý návrh na obnovu řízení podaný O. M. Călin byl opožděný, zatímco tento rozsudek nebyl ještě zveřejněn. Z informací, které má k dispozici Soudní dvůr, dále nevyplývá, že v rumunském právu existovala v době, kdy O. M. Călin podala uvedený návrh na obnovu řízení, jiná lhůta pro podání takového návrhu na obnovu řízení, která by mohla být považována za jasnou, přesnou a předvídatelnou ve smyslu judikatury citované v bodě 50 tohoto rozsudku.
- 54 Na jednání však rumunská vláda uvedla, že před zveřejněním rozsudku č. 45/2016 v *Monitorul Oficial al României* uplatňovaly rumunské soudy různé lhůty pro podání návrhů na obnovu řízení založených na čl. 21 odst. 2 zákona č. 554/2004, neboť nebyly povinny uplatňovat konkrétní lhůtu.
- 55 Jakkoli se tímto tvrzením rumunská vláda snaží odůvodnit použití řešení přijatého v rozsudku č. 45/2016 ještě před zveřejněním uvedeného rozsudku, je nutno konstatovat, že taková praxe nečinila pravidlo o lhůtě k podání návrhu na obnovu řízení jasným, přesným a předvídatelným, a tím splňujícím cíl právní jistoty.

56 Jelikož předkládající soud uvedl, že důsledkem toho, že Curtea de Apel Ploiești (odvolací soud v Plojești) uplatnil uvedenou lhůtu, byla nemožnost vrátit O. M. Călin daň vybranou v rozporu s unijním právem, protože O. M. Călin neměla k dispozici jiný vnitrostátní procesní prostředek k dosažení vrácení této daně, je dále třeba připomenout – jak uvedl generální advokát v bodě 103 svého stanoviska – že zásada překážky věci pravomocně rozsouzené nebrání uznání zásady odpovědnosti státu za rozhodnutí takového soudu rozhodujícího v posledním stupni (rozsudek ze dne 30. září 2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, bod 40), jako je předkládající soud. Mimo jiné z důvodu, že porušení práv vycházejících z unijního práva takovým rozhodnutím již zpravidla nemůže být předmětem nápravy, totiž nemohou být jednotlivci zbaveni možnosti namítat odpovědnost státu, aby se tímto postupem domohli právní ochrany svých práv (rozsudky ze dne 30. září 2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, bod 34, ze dne 6. října 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 40, jakož i ze dne 24. října 2018, XC a další, C-234/17, EU:C:2018:853, bod 58).

57 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že:

- unijní právo, konkrétně zásady rovnocennosti a efektivity, musí být vykládáno v tom smyslu, že v zásadě nebrání takovému vnitrostátnímu právnímu ustanovení, které – tak jak je vykládáno rozsudkem vnitrostátního soudu – stanoví prekluzivní lhůtu jednoho měsíce pro podání návrhu na obnovu řízení proti konečnému soudnímu rozhodnutí vydanému v rozporu s unijním právem, jež začíná běžet ode dne doručení rozhodnutí, proti němuž je obnova řízení navrhována;
- avšak zásada efektivity ve spojení se zásadou právní jistoty musí být vykládána v tom smyslu, že za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, brání tomu, aby vnitrostátní soud uplatnil prekluzivní lhůtu jednoho měsíce pro podání návrhu na obnovu řízení proti konečnému soudnímu rozhodnutí, pokud v době podání tohoto návrhu na obnovu řízení nebyl ještě zveřejněn v *Monitorul Oficial al României* rozsudek zavádějící uvedenou lhůtu.

K nákladům řízení

58 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

- 1) **Unijní právo, konkrétně zásady rovnocennosti a efektivity, musí být vykládáno v tom smyslu, že v zásadě nebrání takovému vnitrostátnímu právnímu ustanovení, které – tak jak je vykládáno rozsudkem vnitrostátního soudu – stanoví prekluzivní lhůtu jednoho měsíce pro podání návrhu na obnovu řízení proti konečnému soudnímu rozhodnutí vydanému v rozporu s unijním právem, jež začíná běžet ode dne doručení rozhodnutí, proti němuž je obnova řízení navrhována.**
- 2) **Avšak zásada efektivity ve spojení se zásadou právní jistoty musí být vykládána v tom smyslu, že za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, brání tomu, aby vnitrostátní soud uplatnil prekluzivní lhůtu jednoho měsíce pro podání návrhu na obnovu řízení proti konečnému soudnímu rozhodnutí, pokud v době podání tohoto návrhu na obnovu řízení nebyl ještě zveřejněn v *Monitorul Oficial al României* rozsudek zavádějící uvedenou lhůtu.**

Podpisy